Euskal Herriko Ahotsak

ahotsak.com

Anastasio Balerdi Beloki

Amezketa, Gipuzkoa (1933)

Aurkibidea

Biografia

Bedaioko Larraineta baserrian jaio bazen ere, hamar urte zituela bera eta bere familia Amezketara joan ziren bizitzera. Aita eta ama, biak zituen Bedaiokoak, bata Larraineta bertakoa eta bestea Illorretakoa, baina bera Amezketar sentitzen da, Bedaiokoa ez denik esan ezin badu ere. Hamar senidetan gazteena, udan morroi eta neguan artzain lanetan pasatu zuen gaztaroa. Txikitatik zituen ardiak gustuko, eta artzain izan nahi zuela garbi zuen. Hala, hogeita bi urterekin, soldadutzatik bueltan erosi zuen bere lehen artaldea. Geroztik artzain lanetan aritu izan da beti.

Zintak

AME-004

- **Proiektua**: Euskal Herriko Ahotsak
- **Elkarrizketatzailea(k)**: Artetxe, Miren
- **Data**: 2010-06-13
- **Iraupena**: 100 min
- **Euskarria**: Bideo digitala
- **Kodifikatzailea**: Arteaga, Karmele

Pasarteak

1. Bi senide hil ondoren ordezko anai-arrebak ekarri zituzten etxera

- **Erref**: AME-004/002
- **Iraupena**: 0:03:17. **Hasi**: 00:04:33. **Bukatu**: 00:07:50
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko giroa

Laburpena:
1933ko abenduaren 28an jaio zen Bedaion. Hamar senidetan gazteena zen. Bi senide hil egin zitzaizkien eta ordezko neska-mutilak ekarri zituzten kontzientzian harra zutelako. Anai-arreba bezala hartu zituzten.

2. Apaizaren sermoia; bertso zaharrak kantatzen

- **Erref**: AME-004/003
- **Iraupena**: 0:01:42. **Hasi**: 00:07:50. **Bukatu**: 00:09:32
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Elizarekin lotutako pertsonak
- Aisia » Kultura » Bertsolaritza
- Bestelako kontuak » Gaur egungo kontuak

Laburpena:
Herriko apaizak emandako sermoi bat gogoratzen du. Bertso zaharrak kantatzen zituzten. Anastasiok ere ikasi zituen zenbait bertso.

3. Maizterrak ziren; soroan ateratakoaren zati bat entregatu behar izaten zuten

- **Erref**: AME-004/004
- **Iraupena**: 0:01:56. **Hasi**: 00:09:32. **Bukatu**: 00:11:28
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko bizimodua » Baserriaren historia eta kokalekua
- Baserria » Baserriko bizimodua » Baserriko bizimodua
- Iritziak » Antzinako bizimoduari buruzkoak

Laburpena:
Etxeko mahaian hamabi lagun biltzen ziren. Morroia ere izaten zuten. Gehienak maizterrak ziren, Elosegiko Markesaren etxeetan. Patata, garia, artoa, babarruna,... soroan egiten zituzten eta parte bat entregatu behar izaten zuten. Gauzak asko aldatu dira.

4. Soroetan kaletarrek lapurretak egiten zituzten

- **Erref**: AME-004/005
- **Iraupena**: 0:01:48. **Hasi**: 00:11:28. **Bukatu**: 00:13:16
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko bizimodua » Baserriko bizimodua
- Familia eta harremanak » Herriko giroa » Baserria vs. Kalea
- Politika » Gerraostea eta Francoren diktadura » Ekonomia gerraostean
- Politika » Gerraostea eta Francoren diktadura
- Bestelako kontuak » Gaur egungo kontuak

Laburpena:
Lapurreta asko izaten ziren garai haietan. Lapurreta egiten zutenak kalekoak izaten ziren. Baserritar batek kaletar bati lur saila txiki bat nola utzi zion kontatzen du.

5. Gaztetan morroi; gero ardiak erosi zituen

- **Erref**: AME-004/007
- **Iraupena**: 0:02:50. **Hasi**: 00:14:18. **Bukatu**: 00:17:08

- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak
- Baserria » Baserriko lanak » Baserriko animaliak
- Baserria » Baserriko bizimodua » Baserriko bizimodua
- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko zereginak

Laburpena:
Denbora asko morroi pasa zuen, baserri ezberdinetan. Ez zuen soldatarik irabazten. Ardiak erosi zituenean ez zuen batere dirurik. Aita baserritarra zuen. Artzaintza morroi ibili zenean ezagutu eta gustatu zitzaion. Udaran anaiarekin Amezketako baserri bateko ardiak zaintzen zituen.

6. 239 ardi erosi zituen soldaduskatik etorri ondoren

- **Erref**: AME-004/009
- **Iraupena**: 0:02:29. **Hasi**: 00:18:26. **Bukatu**: 00:20:55
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak
- Baserria » Baserriko lanak » Baserriko animaliak
- Baserria » Baserriko bizimodua » Baserriko bizimodua

Laburpena:
Anaiak ardiak erosi zituenean hari laguntzen hasi zen. Soldaduskatik bueltan erosi zituen bere ardiak. 239 ardi erosi zituen kolpe batean. Morroi izateaz aspertuta zegoen eta aurrera egin zuen.

7. Neguan ukuiluko lanak egiten

- **Erref**: AME-004/010
- **Iraupena**: 0:01:32. **Hasi**: 00:20:55. **Bukatu**: 00:22:27
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak
- Baserria » Baserriko lanak » Baserriko animaliak
- Baserria » Baserriko bizimodua » Baserriko bizimodua
- Natura » Meteorologia

Laburpena:
Ardi latxak erosi zituen. Neguan ukuiluko lanak egiten ibiltzen zen. Ukuiluko lan haiek nolakoak ziren kontatzen du.

8. Ardiekin egin beharreko lanak

- **Erref**: AME-004/012
- **Iraupena**: 0:02:40. **Hasi**: 00:24:27. **Bukatu**: 00:27:07
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak
- Baserria » Baserriko lanak » Baserriko animaliak

- Baserria » Baserriko bizimodua » Baserriko bizimodua

Laburpena:
Gauean ardiei begiratu egin behar izaten zitzaien. Ardi latxak ederrak direla dio. Arkumeak jaiotzen direnean titia hartu arazi behar zaie. Ama maite ez duten arkumeak ere izaten dira. Ardiekin egiten zituzten lanak azaltzen ditu.

9. Artzainentzat zakurra oso garrantzitsua da

- **Erref**: AME-004/013
- **Iraupena**: 0:04:03. **Hasi**: 00:27:07. **Bukatu**: 00:31:10
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak
- Baserria » Baserriko lanak » Baserriko animaliak
- Familia eta harremanak » Herriko giroa » Pertsonaia ezagunak
- Baserria » Baserriko bizimodua » Baserriko bizimodua

Laburpena:
Ardiak gobernatzeko txakurra erabiltzen zuen. Lehen artzain ibilitako bat morroi hartu zuen. Zakurrak beti izan ditu. Hemengo zakur nahasia izaten zen, gorrixka bat, ile luzekoa. Zakurrak asko laguntzen du. Behin zakurrak alde egin zion artzain bati gertatutakoa Pernando amezketarraren hitzetan kontatzen du.

10. Ardiak zein terrenoetara eramaten zituzten

- **Erref**: AME-004/014
- **Iraupena**: 0:02:49. **Hasi**: 00:31:10. **Bukatu**: 00:33:59
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak
- Baserria » Baserriko lanak » Baserriko animaliak
- Familia eta harremanak » Herriko giroa » Inguruko herriak eta auzoak

Laburpena:
Mendira Arritzara joaten zen. Leku hura non geratzen den kontatzen du eta bidean zein etxe pasatzen diren ere bai. Terreno horiek Amezketakoak dira eta Ulikoak. Mugak harriekin markatuta daude.

11. Txabolatik astean behin jaisten zen

- **Erref**: AME-004/017
- **Iraupena**: 0:02:38. **Hasi**: 00:37:02. **Bukatu**: 00:39:40
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Herria, azpiegitura » Berrikuntzak » Aparatuak, objektuak
- Baserria » Baserriko lanak
- Baserria » Baserriko lanak » Baserriko animaliak
- Baserria » Baserriko bizimodua » Baserriko bizimodua

Laburpena:
Denbora asko txabolan pasatzen zuen eta janaria bukatzen zitzaionean itzultzen zen etxera. Azokara ere joaten zen larunbatetan. Astoz jaisten zen. Txerriak ere jarri zituzten. Astoa lotuta edukitzen zuten. Txerrientzat garoa eramaten zuten. Egurra ere biltzen zuten. Jana berak egiten zuen. Beranduago ekonomika eta komuna jarri zuten.

12. Mendiko txabolan zer jaten zuten

- **Erref**: AME-004/018
- **Iraupena**: 0:02:06. **Hasi**: 00:39:40. **Bukatu**: 00:41:46
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko bizimodua » Baserriko bizimodua
- Ohiturak eta bizimodua » Elikadura » Jatekoa eta edatekoa

Laburpena:
Jateko txerrikia, patata, arrautzak, izaten zituzten. Esne-zopa ere egiten zuten baino talorik ez. Ogia aste osorako eramaten zuten. Ogia zaku batean sartzen zuten.

13. Txabolako bizimodua

- **Erref**: AME-004/019
- **Iraupena**: 0:01:34. **Hasi**: 00:41:46. **Bukatu**: 00:43:20
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Baserriko animaliak
- Baserria » Baserriko lanak » Baserriari lotutako lanbideak
- Baserria » Baserriko bizimodua » Baserriko bizimodua

Laburpena:
Txabolan erlojua izaten zuten. Egunarekin jaikitzen ziren eta ardiak biltzen zituzten eta lanean hasi. Ez zuten goserik pasa. Gosaldu ondoren gaztak egiten zituzten.

14. Esnea osinez beteriko inbututik pasatzen zuten

- **Erref**: AME-004/022
- **Iraupena**: 0:03:07. **Hasi**: 00:45:15. **Bukatu**: 00:48:22
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak
- Baserria » Baserriko lanak » Baserriko animaliak
- Baserria » Baserriko lanak » Baserriari lotutako lanbideak

Laburpena:
Inbutua nolakoa zen kamerari erakusten dio. Inbutuan osinak jartzen zituzten. Prozesu hura deskribatzen du. Orain trapuarekin egiten dute. Osinak eskuz biltzen zituzten. Eguraldi txarra egiten duenean osinek gutxiago erretzen dute.

15. Emazteak asko lagundu dio

- **Erref**: AME-004/023
- **Iraupena**: 0:02:49. **Hasi**: 00:48:22. **Bukatu**: 00:51:11
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko giroa
- Baserria » Baserriko bizimodua » Baserriko bizimodua
- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko zereginak

Laburpena:
Txabolan Anastasiok berak egiten zuen jana. Ezkondu ondoren andreak asko lagundu zion. Sei ume izan zituzten. Emaztearekin nondik nora ibili zen kontatzen du. Andrea ere mendira joaten zen laguntzera.

16. Gazta nola egiten zuen

- **Erref**: AME-004/025
- **Iraupena**: 0:05:44. **Hasi**: 00:52:21. **Bukatu**: 00:58:05
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak
- Baserria » Baserriko lanak » Baserriko animaliak
- Baserria » Baserriko lanak » Baserriari lotutako lanbideak

Laburpena:
Goizean ardiak jetzi, esnea irazkira pasa, gatzagia eman, nahastu eta utzi egin behar zen. Esneak tenperatura egokia behar du. Andreak asko lagundu zion. Gazta egiteko erabiltzen zituen tresnak erakusten ditu eta nola erabiltzen zituen azaltzen du.

17. Gazta egin ondoren prentsa eta ur gazitua

- **Erref**: AME-004/026
- **Iraupena**: 0:02:39. **Hasi**: 00:58:05. **Bukatu**: 01:00:44
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak
- Baserria » Baserriko lanak » Baserriko animaliak
- Baserria » Baserriko lanak » Baserriari lotutako lanbideak

Laburpena:
Gazta egin ondoren prentsan estutzen zuten. Prentsa garai batean nolakoa izaten zen erakutsiko duela esaten du. Prentsak harri bat izaten zuen. Prentsan egun osoan edukitzen zuten gazta. Gatza uretara bota eta gazta bertan sartzen zuten. Gazura txerriei ematen zien.

18. Gaztak etxean gorde eta gero saldu egiten zituzten

- **Erref**: AME-004/027
- **Iraupena**: 0:01:44. **Hasi**: 01:00:44. **Bukatu**: 01:02:28
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak
- Baserria » Baserriko lanak » Baserriko animaliak
- Baserria » Baserriko lanak » Herrira saltzera, erostera
- Baserria » Baserriko lanak » Baserriari lotutako lanbideak

Laburpena:
Gazta egin ondoren saldu arte apal batean uzten zituzten. Gaur egun hozkailuan ere gordetzen dituzte baina garai batean egindako gaztak etxera eraman eta bertara etortzen zirenei saltzen zizkien.

19. Gaztak nola ketzen zituzten

- **Erref**: AME-004/028
- **Iraupena**: 0:04:35. **Hasi**: 01:02:28. **Bukatu**: 01:07:03
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak
- Baserria » Baserriko lanak » Baserriko animaliak
- Baserria » Baserriko lanak » Baserriari lotutako lanbideak

Laburpena:
Artzainek ke usain handia botatzen omen zuten txabolan gaztak ketu egiten zituztelako. Keak gazta goxatu egiten zuen. Gaztak nola ketzen zituzten azaltzen du. Kea egiten zuten bitartean beste lanetan ibiltzen ziren. Keak kolorea ematen dio gaztari.

20. Gaztarik hoberena San Joan bitartekoa

- **Erref**: AME-004/029
- **Iraupena**: 0:02:05. **Hasi**: 01:07:03. **Bukatu**: 01:09:08
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Baserriari lotutako lanbideak
- Natura » Meteorologia
- Iritziak » Antzinako bizimoduari buruzkoak

Laburpena:
Gaztarik hoberena San Joan bitartekoa izaten zela esaten zen. Orain gauzak aldatu egin dira, lehen ilusio handiz egiten ziren gauzak. Belarra eta barazkiak atera berriak hobeak dira.

21. Harri urdinaren erabilera ardien zaintzan

- **Erref**: AME-004/030
- **Iraupena**: 0:03:14. **Hasi**: 01:09:08. **Bukatu**: 01:12:22
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak
- Baserria » Baserriko lanak » Baserriko animaliak

Laburpena:
Txabolan ardiei herrena kendu behar zitzaien. Harri urdina erabiltzen zuten lan horietan. Gaur egun beste botika batzuk badaude. Azkazalak labanarekin mozten zizkien. Harri urdina aspalditik erabiltzen zuten.

22. Ardien gaixotasunak; dena aprobetxatzen zuten

- **Erref**: AME-004/031
- **Iraupena**: 0:02:38. **Hasi**: 01:12:22. **Bukatu**: 01:15:00
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak
- Baserria » Baserriko lanak » Baserriko animaliak

Laburpena:
Ardiek gaixotasun asko izaten zituzten. Ume okerra zutenean arkumea akabatu ere egin behar izaten zuten. Orain botikei ezker umeak ateratzea lortzen dute. Behin morroi zegoenean gertatutakoa kontatzen du. Hiltzen zituzten ardiak aprobetxatu egiten zituzten. Hari zezina deitzen zioten eta potajearekin jartzen zuten. Janari hura nola prestatzen zuten azaltzen du.

23. Zintzarri mota asko zituzten; zintzarriak zein ardiri jartzen zizkioten

- **Erref**: AME-004/032
- **Iraupena**: 0:03:14. **Hasi**: 01:15:00. **Bukatu**: 01:18:14
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Baserriko animaliak
- Baserria » Baserriko lanak » Artzaintza

Laburpena:
Zintzarriak erabiltzen zituzten. Behorrarena ere badauka, Huarte Arakilen erositakoa. Dunba deituriko zintzarri batzuk ere baditu. Bost edo sei ardiei jartzen zien zintzarria. Ardi gaiztoenari eta hoberenari jartzen zioten.

24. Ardiak ezagutzen zituen; belarrietan marka jartzen zien

- **Erref**: AME-004/033
- **Iraupena**: 0:01:44. **Hasi**: 01:18:14. **Bukatu**: 01:19:58
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Artzaintza

Laburpena:
Ardi gehienak ezagutzen zituzten. Bi artalde juntatuz gero apartatzeko gai izaten ziren. Ez zien izenik jartzen ardiei. Ardiei belarrietan marka jartzen zien eta lapurretarik bazen horrela ezagutzen zituzten.

25. Ardiei ahariak noiz botatzen zizkien

- **Erref**: AME-004/034

- **Iraupena**: 0:02:37. **Hasi**: 01:19:58. **Bukatu**: 01:22:35
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Artzaintza

Laburpena:
Orain legeak ahariak aparte jartzea eskatzen du, baina garai batean ez zen horrela. Garai batean ahariak nola botatzen zituzten kontatzen du. Lehen arkumeak beranduago izaten ziren. Ardiek bost hilabete behar dituzte arkumeak egiteko.

26. Aralarreko larreak garai batean urte osoan irekiak izaten ziren

- **Erref**: AME-004/035
- **Iraupena**: 0:00:29. **Hasi**: 01:22:35. **Bukatu**: 01:23:04
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko bizimodua » Baserriko bizimodua
- Familia eta harremanak » Herriko giroa » Inguruko herriak eta auzoak

Laburpena:
Aralarren orain maiatzaren 1ean irekitzen dituzte larreak baina lehen ez zegoen horrelako legerik, beti irekita egoten zen.

27. Ardiei ilea nola mozten zien

- **Erref**: AME-004/036
- **Iraupena**: 0:03:45. **Hasi**: 01:23:04. **Bukatu**: 01:26:49
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Baserriari lotutako lanbideak
- Baserria » Baserriko lanak » Baserriko animaliak
- Baserria » Baserriko lanak

Laburpena:
Ardiei ilea mozten zietenean otordu hobeak egiten zituzten. Kuadrillan egiten zuten lana. Eguraldi lehorra zegoenean egiten zuten lan hura. Zortzi edo hamar lagun biltzen ziren. Bi asteko lana izaten zen. Guraizez mozten zuten ilea. Ilea nola mozten zuten deskribatzen du. Ilearekin pila bat egiten zuten eta baserrira eramaten zuten. Handik beste batzuk erosten zuten.

28. Artilea garbitu eta haria egin

- **Erref**: AME-004/037
- **Iraupena**: 0:03:37. **Hasi**: 01:26:49. **Bukatu**: 01:30:26
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak
- Baserria » Baserriko lanak » Baserriko animaliak
- Baserria » Baserriko lanak » Baserriari lotutako lanbideak

- Ohiturak eta bizimodua » Jantzi eta orraztu » Garbitasun pertsonala

Laburpena:
Artilearekin haria egiten zuen. Ilerik hoberena aparte gordetzen zuen, etxerako. Errekan garbitu ondoren erabiltzen zuen. Hariarekin andreak galtzerdiak egiten zituen. Hilea errekan xaboiarekin garbitzen zuen. Haria nola egiten zuen azaltzen du.

29. Haria egiteko prozesua

- **Erref**: AME-004/038
- **Iraupena**: 0:02:48. **Hasi**: 01:30:26. **Bukatu**: 01:33:14
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak
- Baserria » Baserriko lanak » Baserriko animaliak
- Baserria » Baserriko lanak » Baserriari lotutako lanbideak

Laburpena:
Lehen ilea arrotzeko erabiltzen zituzten tresnak azoka berezietan ikusi ditu. Anastasiok txaratila erabiltzen zuen, berak egindakoa. Haria nola egiten zuen deskribatzen du. Egindako hariari kanforra botatzen zion gero neguan andreak erabili zezan.

30. Abarka sokak nola egiten zituen

- **Erref**: AME-004/039
- **Iraupena**: 0:03:04. **Hasi**: 01:33:14. **Bukatu**: 01:36:18
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Baserriko animaliak
- Baserria » Baserriko lanak » Baserriari lotutako lanbideak

Laburpena:
Ardi beltzen ilearekin abarka sokak egiten zituen. Ardi zurien ilea nahasiz gero politagoa ateratzen da. Orain ez ditu abarkak erabiltzen. Abarka sokak nola egiten ziren azaltzen du.

31. Arto zurikinezko koltxoien ordez, artilezkoak

- **Erref**: AME-004/040
- **Iraupena**: 0:00:58. **Hasi**: 01:36:18. **Bukatu**: 01:37:16
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Baserriko animaliak
- Baserria » Baserriko lanak » Baserriari lotutako lanbideak

Laburpena:
Txikiak zirenean artilezkoak baino okerragoak ziren zurikinezko koltxoiak erabiltzen zituzten. Gero artilea koltxoietarako ere erabiltzen zuten.

32. Tresnak erakusten

- **Erref**: AME-004/042
- **Iraupena**: 0:00:54. **Hasi**: 01:39:06. **Bukatu**: 01:40:00
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Bestelako kontuak » Irudiak grabatzen

Laburpena:
Elkarrizketan zehar aipatutako tresnak kameraren aurrean erakusten ditu.

Ahotsak.eus-eko edukiarekin sortutako dokumentu automatikoa.
2026-10-24

CC-by-sa | **Ahotsak.eus**
Badihardugu Euskara Elkartea
Markeskua Jauregia, 20600 Eibar
943121775 - ahotsak@ahotsak.com